

מסכת גיטין פרק ג

(כד, א) משנה: כל גט שנכתב שלא לשום אשה, פסול. כיצד? היה עובר בשוק, ושמע קול סופרים מקרין: "איש פלוני מגרש את פלונית ממקום פלוני", ואמר: "זה שמי, וזה שם אשתי!" - פסול לגרש בו; יתר מיכן: כתב לגרש את אשתו, ונמלך, מצאו בן עירו, ואמר לו: "שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך" - פסול לגרש בו; **(כד, ב)** יתר מיכן: היו לו שתי נשים, ושמותיהן שוות. כתב לגרש את הגדולה, לא יגרש בו את הקטנה; יתר מיכן: אמר לבלר: "כתוב: "לאיזו שארצה אגרש"" - פסול לגרש בו

גמרא: כתב לגרש את אשתו, ונמלך, מצאו בן עירו, ואמר לו: "שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך" - פסול לגרש בו -- ואלא רישא, במאי?! <אמר **רב פפא:** בסופרין העשויין להתלמד עסקינן ~ אמר **רב אשי:** דיקא נמי דקתני: "סופרין מקרינן", ולא קתני "סופרין קוראין" - שמע מינה!

גמאי "יתר מיכן"? <תנא **דבי ר' ישמעאל:** לא זה שנכתב שלא לשום גירושין, אלא אף זה שנכתב לשום גירושין, פסול! ולא זה שנכתב שלא לשום גירושין דידיה, אלא אף זה שנכתב לשום גירושין דידיה, פסול! ולא זה שלא נכתב לשום גירושין הא, אלא אף זה שנכתב לשום גירושין הא, פסול! גמאי טעמא? <אי כתב "ונתן ספר כריתות בידה", הוה אמינא: למעוטי האיך קמא, דלא עביד לשום כריתות, אבל כתב לגרש את אשתו ונמלך, דעביד לשום כריתות, אימא כשר! - כתב רחמנא: (דברים כד) "וכתב"; אי כתב רחמנא "וכתב", הוה אמינא: למעוטי האי, דלא איהו קא כתיב לה, אבל יש לו שתי נשים, דאיהו קא כתיב לה, אימא כשר - כתב רחמנא: (דברים כד) "לה" - לשמה! {וסיפא, למה לי? <הא קא משמע לן דאין ברירה!

כתב לגרש את הגדולה, לא יגרש בו את הקטנה -- קטנה הוא דלא מצי מגרש ביה - הא גדולה, מצי מגרש ביה - אמר **רבא:** זאת אומרת: שני "יוסף בן שמעון" הדרין בעיר אחת, מוציאין שטר חוב על אחרים! {אמר ליה **אביי:** אלא מעתה, רישא, דקתני: שמי כשמך, פסול לגרש בו - שני הוא דלא מצי מגרש ביה - הא ראשון, מצי מגרש ביה! ~ והא אמרינן: ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב?! <אלא מאי אית לך למימר? בעדי מסירה, ור' אלעזר היא! - הכא נמי, בעדי מסירה, ור' אלעזר היא!

מחברת גיטין - ג

אמר **רב**: כולן פוסלין בכהונה, חוץ מן הראשון. ו**שמואל** אמר: אף ראשון נמי פוסל! ואזדא שמואל לטעמיה, דאמר **שמואל**: כל מקום ששנו חכמים "גט פסול" - פסול ופוסל; "חליצה פסולה" - פסולה ופוסלתה מן האחין

במערבא אמרי משמיה ד**ר' אלעזר**: שמאל ולילה - פסולות ופוסלות; (**כה,א**) קטן ואנפיליא - פסולות ואין פוסלות. **זעירי** אמר: כולן אין פוסלין חוץ מן האחרון. וכן אמר **רב אסי**: כולן אין פוסלין חוץ מן האחרון. ו**ר' יוחנן** אמר: אף אחרון נמי אינו פוסל. ואזדא רבי יוחנן לטעמיה, דאמר **רבי אסי** אמר **ר' יוחנן**: האחין שחלקו, לקוחות הן, ומחזירין זה לזה ביובל - וצריכא, דאי איתמר בהא, בהא קאמר רבי יוחנן דאין ברירה, משום דבעינן "לה" - לשמה, אבל התם, מכר הוא דאמר רחמנא ליהדר ביובל, אבל ירושה ומתנה, לא. ואי אשמעינן שדה, משום דלחומרא; אי נמי, כתחילה - אבל הכא, אימא לא - צריכא!

בעא מיניה **רב הושעיא מרב יהודה**: אמר ללבלר: "כתוב: "לאיזו שתצא בפתח תחילה", מהו? אמר ליה: תניתוה: יתר מיכן: אמר ללבלר: "כתוב: "לאיזו שארצה אגרש", פסול לגרש בו - אלמא אין ברירה! איתביה: האומר לבניו: "הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכס ראשון לירושלים", כיון שנכנס ראשון ראשו ורובו, זכה בחלקו, ומזכה את אחיו עמו! אמר ליה: הושעיא ברי! מה ענין פסחים אצל גיטין?! הא אתמר עלה: אמר **ר' יוחנן**: כדי לזרזן במצות! ~דיקא נמי, דקתני: כיון שנכנס ראשון ראשו ורובו, זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו - אי אמרת בשלמא, דאמנינהו מעיקרא, שפיר! אלא אי אמרת דלא אמנינהו, לאחר שחיטה מי קמיתמנו? והתנן: נמנין ומושכין ידיהן ממנו עד שישחט! ~תניא נמי הכי: מעשה, וקדמו בנות לבנים, ונמצאו בנות זריזות ובנים שפלים!

אמר **אביי**: קא בעי מיניה תולה בדעת אחרים, וקא פשיט ליה תולה בדעת עצמו! והדר מותיב ליה תולה בדעת אחרים! אמר **רבא**: מאי קושיא?! דלמא דמאן דאית ליה ברירה, לא שנא תולה בדעת עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים, אית ליה ברירה! ומאן דלית ליה ברירה, לא שנא תולה בדעת עצמו, ולא שנא תולה בדעת אחרים, לית ליה ברירה!

{אמר ליה **רב משרשיא לרבא**: והא רבי יהודה, דתולה בדעת עצמו לית ליה ברירה, ותולה בדעת אחרים אית ליה ברירה! -

מחברת גיטין - ג

תולה בדעת עצמו ליה ברירה, דתניא: הלוקח יין מבין הכותים, אומר: "שני לוגין שאני עתיד להפריש, הרי הן תרומה; עשרה מעשר ראשון; תשעה מעשר שני", (כה, ב) ומיחל ושותה מיד, דברי ר' מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין; תולה בדעת אחרים אית ליה ברירה, דתנן: מה היא באותן הימים? ר' יהודה אומר: הרי היא כאשת איש לכל דבריה - ולכי מיית, הוי גיטא!

אמר ליה רב משרשיא לרבא: הא ר' שמעון, דתולה בדעת עצמו ליה ברירה, ותולה בדעת אחרים אית ליה ברירה! - תולה בדעת עצמו ליה ברירה, הא דאמרן; תולה בדעת אחרים אית ליה ברירה, דתניא: "הריני בועליך על מנת שירצה אבא", אף על פי שלא רצה האב, מקודשת. ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: רצה האב, מקודשת; (כו, א) לא רצה האב, אינה מקודשת!

אמר ליה: בין לר' יהודה בין לר' שמעון, לא שנא תולה בדעת עצמו, ולא שנא תולה בדעת אחרים, אית להו ברירה. והתם, כדקתני טעמא: אמרו לו לר' מאיר: אי אתה מודה שמא יבקע הנוד, ונמצא זה שותה טבלים למפרע?! אמר להם: לכשיבקע!

משנה: הכותב טופסי גיטין, צריך שיניח מקום האיש, ומקום האשה, ומקום הזמן. שטרי מלוה, צריך שיניח מקום המלוה, מקום הלוח, מקום המעות, מקום הזמן; שטרי מקח, צריך שיניח מקום הלוקח, ומקום המוכר, מקום המעות, מקום השדה, ומקום הזמן - מפני התקנה. ר' יהודה פוסל בכולן. ר' אלעזר מכשיר בכולן, חוץ מגיטי נשים, שנאמר: (דברים כד) "וכתב לה" - לשמה

גמרא: אמר רב יהודה אמר שמואל: צריך שיניח אף מקום "הרי את מותרת לכל אדם". ור' אלעזר היא, דאמר עדי מסירה כרתי, ובעינן כתיבה לשמה

וצריכא, דאי אשמעינן הך קמייתא - בההיא הוא דאיכא לאוקמה כר' אלעזר, דקתני "אין כותבין", וקתני "כתבו". אבל סיפא, דקתני "שאין קיום הגט אלא בחותמיו" אימא: ר' מאיר היא, דאמר עדי חתימה כרתי; ואי אשמעינן בההיא - ההיא נמי איכא לאוקמה כר' אלעזר, אבל הא, אימא: מדסיפא ר' אלעזר הוי, רישא לאו ר' אלעזר - צריכא!

מפני התקנה -- מאי תקנה? אמר ר' יונתן מפני תקנת סופר,

מחברת גיטין - ג

ור' אלעזר היא, דאמר עדי מסירה כרתי. ובדין הוא דאפילו טופס נמי לא לכתוב, ומשום תקנת סופרים שרו רבנן. ר' יהודה פוסל בכולן - גזר טופס אטו תורף; גזר שטרות אטו גיטין. ור' אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים - טופס אטו תורף גזר; שטרות אטו גיטין לא גזר

שנאמר: "וכתב לה" -- וזהא, כי כתיב "לה", אתורף הוא דכתיב! |<אלא אימא: משום שנאמר "וכתב לה" - לשמה! (כוב)

{קשיא דר' אלעזר אדר' אלעזר! כתרי תנאי, ואליבא דר' אלעזר! <<ר' שבתי אמר חזקיה: משום קטטה, ור' מאיר היא, דאמר עדי חתימה כרתי. ובדין הוא, דאפילו תורף נמי לכתוב, וזמנין דשמעה ליה לסופר דקא כתיב, וסברה איהו קאמר ליה, והוה לה קטטה בהדיה!

<<רב חסדא אמר אבימי: משום תקנת עגונות - אמרי לה ר' מאיר, ואמרי לה ר' אלעזר - אמרי לה ר' מאיר, דאמר עדי חתימה כרתי. ובדין הוא, דאפילו תורף נמי לכתוב. וזמנין דהוה ליה קטטה בהדה, ורתח עלה, וזריק ליה ניהלה, ומעגן ומותיב לה; אמרי לה: ר' אלעזר, דאמר עידי מסירה כרתי. ובדין הוא, דאפילו טופס נמי לא לכתוב. וזמנין דבעי למיזל למדינת הים, ולא אשכח ספרא, ושביק לה ואזיל, ומעגן ומותיב לה

ומקום הזמן -- קפסיק ותני - לא שנא מן הנישואין ולא שנא מן האירוסין - {בשלמא מן הנישואין - בין למאן דאמר משום בת אחותו איכא, בין למאן דאמר משום פירי איכא - אלא מן האירוסין - בשלמא למאן דאמר משום בת אחותו, איכא - אלא למאן דאמר משום פירי - ארוסה, מי אית לה פירי?!

<אמר רב עמרם: הא מילתא שמעית מיניה דעולא, דאמר משום תקנת ולד, ולא ידענא מאי ניהו. כיון דשמעיתא להא דתניא: האומר: "כתבו גט לארוסתי - לכשאכנסנה אגרשנה!", אינו גט - ואמר **עולא**: מה טעם? גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה - הכא נמי, גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה!

אמר ר' זירא אמר ר' אבא בר שילא אמר רב המנונא סבא אמר רב אדא בר אהבה אמר רב: הלכה כר' אלעזר. קרי רב עליה דר'

אלעזר "טובינא דחכימי"

{ואפילו בשאר שטרות נמי?! והאמר **רב פפי** משמיה **דרבא**: האי אשרתא דדייני, דמיכתבה מקמי דליסהדי סהדי אחתימת ידיהו, פסולה - אלמא¹ מיחזי כשיקרא - הכי נמי, מיחזי כשיקרא!

אוליתא! - מדרב נחמן², דאמר **רב נחמן**: אומר היה ר' מאיר: אפילו מצאו באשפה, חתמו ונתנו לה, כשר. ואפילו רבנן לא פליגי עליה דר' מאיר אלא בגיטי נשים, דבעינן כתיבה לשמה, אבל בשאר שטרות, לא. דאמר **ר' אסי** אמר **ר' יוחנן**: שטר שלוח בן ופרעו, אינו חוזר ולוח בן, שכבר נמחל שעבודו - טעמא דנמחל שעבודו, אבל משום שיקרא, לא חיישינן!

(כז,א) משנה: המביא גט ואבד הימנו - מצאו לאלתר, כשר; ואם לאו, פסול; מצאו בחפיסה או בדלוסקמא, אם מכירו כשר

גמרא: {ורמינהו: מצא גיטי נשים, ושחרורי עבדים, דייתיקי מתנות, ושוברין - הרי זה לא יחזיר. שאני אומר: כתובין היו, ונמלך עליהן שלא ליתנן - הא אמר "תנו", נותנין, ואפילו לזמן מרובה! אמר **רבה**: לא קשיא! - כאן במקום שהשיירות מצויות, כאן במקום שאין השיירות מצויות!

ואפילו במקום שהשיירות מצויות, והוא שהוחזקו שני "יוסף בן שמעון" בעיר אחת - דאי לא תימא הכי, קשיא דרבה אדרבה. דההוא גיטא דאישתכח בי דינא **דרב הונא**, והוה כתיב ביה: "בשוריי מתא דעל רכיס נהרא", ואמר **רב הונא**: חוששין לשני שוריי! ואמר ליה **רב חסדא לרבה**: פוק ועיין בה, דלאורתא בעי לה מינד רב הונא! נפק, דק, ואשכח, דתנן: כל מעשה בית דין, הרי זה יחזיר! ~ והא בי דינא דרב הונא, דכמקום שהשיירות מצויות דמי, וקא פשיט: "יחזיר!" - אלמא אי הוחזקו שני "יוסף בן שמעון" בעיר אחת - אין, ואי לא - לא!

עבד **רבה** עובדא בההוא גיטא דאישתכח בי כיתנא בפומבדיתא, כשמעתיה - איכא דאמרי: בדוכתא היכא דתרו כיתנא, ואף על גב דהוחזקו, דלא שכיחן שיירתא; ואיכא דאמרי: בדוכתא דמזבני כיתנא, והוא שלא הוחזקו, ושכיחן שיירות

רבי זירא רמי מתניתין אברייתא, ומשני: {תנן: המביא גט ואבד הימנו - אם מצאו לאלתר, כשר; ואם לאו, פסול ~ ורמינהו: מצא

1 נל"ד צ"ל: אלמא? מיחזי כשיקרא! ובכ"י "אלמא"
2 בכ"י ליתא שתי תיבות אלו

מחברת גיטין - ג

גט אשה בשוק - בזמן שהבעל מודה, יחזיר לאשה; אין הבעל מודה, לא יחזיר לא לזה ולא לזה - הא **(כז,ב)** בזמן שהבעל מודה, מיהת, יחזיר לאשה, ואפילו לזמן מרובה! אמשני: כאן במקום שהשיירות מצויות, כאן במקום שאין השיירות מצויות!

איכא דאמרי: והוא שהוחזקו הוא דלא ליהדר - והיינו דרבה. ואיכא דאמרי: אף על גב דלא הוחזקו, לא ליהדר - ופליגא דרבה {בשלמא דרבה לא אמר כר' זירא - מתניתין אלימא ליה לאקשויי - אלא רבי זירא, מאי טעמא לא אמר כרבה?! אמר לך: מי קתני "אם אמר "תנו", נותנין, ואפילו לזמן מרובה"?! דלמא אם אמר "תנו", נותנין, כדקיימא לן - לאלתר!

<<רבי ירמיה אמר: כגון דקאמרי עדים: "מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון" {אי הכי, מאי למימרא?! כמהו דתימא? ליחוש דלמא איתרמי שמא כשמא ועדים כעדים - קמשמע לן!

<<רב אשי אמר: כגון דקאמר: נקב יש בו בצד אות פלונית, דהוה ליה סימן מובהק #ודוקא בצד אות פלונית, דהוה ליה סימן מובהק, אבל נקב בעלמא, לא - מספקא ליה: סימנין, אי דאורייתא אי דרבנן#

רבה בר בר חנה אירכס ליה גיטא בי מדרשא. אמר: "אי סימנא - אית לי בגויה! אי טביעות עינא - אית לי בגויה!". אהדרוה ניהליה. אמר: לא ידענא, אי משום סימנא אהדרוה, וקסברי סימנים דאורייתא, אי משום טביעות עינא, ודוקא צורבא מדרבנן, אבל אינש בעלמא, לא

ואם לאו, פסול -- תנו רבנן: איזהו שלא לאלתר? **ארבי נתן** אומר: ששה כדי שתעבור שיירא ותשרה. **ר' שמעון בן אלעזר** אומר: כדי שיהא אדם עומד ורואה שלא עבר שם אדם. ויש אומרים: שלא שהא אדם שם. **רבי** אומר: כדי לכתוב את הגט. **רבי יצחק** אומר: כדי לקרותו. **אחרים** אומרים: כדי לכותבו ולקרותו ואפילו שהה, ויש בו סימנין, מעידים עליו, דאמרי: "נקב יש בו בצד אות פלונית". ואין מעידין על סימני הגוף, דאמרי: "ארוך וגוץ"

מצאו קשור בכיס, בארנקי, ובטבעת, **(כח,א)** או שמצאו בין כליו, אפילו לזמן מרובה - כשר

מחברת גיטין - ג

איתמר: **רב יהודה** אמר **שמואל**: הלכה: שלא שהה אדם שם. **רבה בר בר חנה** אמר **רב יצחק בר שמואל**: הלכה: שלא עבר אדם שם {לימא מר: "הלכה כמר", ומר: "הלכה כמר"!} כמשום דאפכי להו

מצאו בחפיסה או בדלוסקמא -- גמאי "חפיסה"? אמר **רבה בר בר חנה**: חמת קטנה! גמאי "דלוסקמא"? - טליקא דסבי!

משנה: המביא גט והניחו זקן או חולה, נותן לה בחזקת שהוא קיים. בת ישראל הנשואה לכהן, והלך בעלה למדינת הים, אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים. השולח חטאתו ממדינת הים, מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים

גמרא: אמר **רבא**: לא שנו אלא זקן שלא הגיע לגבורות, וחולה, שרוב חולים לחיים. אבל זקן שהגיע לגבורות, וגוסס, שרוב גוססין למיתה - לא

{איתיביה **אביי**: המביא גט, והניחו זקן, אפילו בן מאה שנה, נותן לה בחזקת שהוא קיים - תיובתא! ואי בעית אימא: כיון דאיפליג, איפליג!

{רמי ליה **אביי לרבה**: תנן: המביא גט, והניחו זקן או חולה, נותן לה בחזקת שהוא קיים ~ ורמינהו: "הרי זה גיטך שעה אחת קודם למיתתו", אסורה לאכול בתרומה מיד!?! אמר ליה: תרומה אגיטין קא רמית?! תרומה, אפשר - גט, לא אפשר!

{ורמי תרומה אתרומה: תנן: בת ישראל הנשואה לכהן, והלך בעלה למדינת הים - אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים ~ ורמינהו: "הרי זה גיטך שעה אחת קודם מיתתו" - אסורה לאכול בתרומה מיד! אמר **רב אדא בריה דרב יצחק**: שאני התם, שהרי אסרה עליו שעה אחת קודם מיתתו!

{מתקיף לה **רב פפא**: ממאי דאיהו מיית ברישא?! דלמא איהי מייתא ברישא! | אלא אמר **אביי**: לא קשיא - הא רבי מאיר, דלא חייש למיתה - הא רבי יהודה, דחייש למיתה - דתנן: הלוקח יין מבין הכותים, אומר: "שני לוגין שאני עתיד להפריש, הרי הן תרומה; עשרה, מעשר ראשון; תשעה, מעשר שני", ומיחל ושותה מיד, דברי **רבי מאיר**. **רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון** אוסרין

<<**רבא** אמר: (**כחב**) שמא מת, לא חיישינן - שמא ימות,

מחברת גיטין - ג

חיישינן! {אמר ליה **רב אדא בר מתנה לרבא**: והא נוד, דכ"שמא ימות" הוא, ופליגי! אמר **רב יהודה מדסקרתא**: שאני נוד, דאפשר דמסר ליה לשומר {מתקיף לה **רב משרשיא**: ערביך ערבא צריך! |אלא אמר **רבא**: "שמא מת" לא חיישינן - "שמא ימות" תנאי היא!

השולח חטאתו ממדינת הים, מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים -- {והא בעינא סמיכה! אמר **רב יוסף**: בקרבן נשים! <<**רב פפא** אמר: בחטאת העוף!

וצריכא, דאי אשמועינן גט - משום דלא אפשר - אבל תרומה, דאפשר, אימא לא! ואי אשמועינן תרומה - דזמנין דלא אפשר - אבל חטאת העוף, מספיקא, לא ליעול חולין לעזרה - צריכא!

משנה: שלשה דברים אמר **רבי אלעזר בן פרטא** לפני חכמים, וקיימו את דבריו: על עיר שהקיפה כרקום, ועל הספינה המוטרפת בים, ועל היוצא לידון, שהן בחזקת קיימין. אבל עיר שכבשה כרקום, וספינה שאבדה בים, והיוצא ליהרג, נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים. בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל, לא תאכל בתרומה

גמרא: אמר **רב יוסף**: לא שנו אלא בבית דין של ישראל, אבל בבית דין של נכרים, כיון דגמיר ליה דינא לקטלא, מיקטל קטלי ליה. אמר ליה **אביי**: בית דין של נכרים נמי, דמקבלי שוחדא. אמר ליה: כי שקלי, מקמי דלחתום פורסי שנמג - לבתר דמיחתם פורסי שנמג, לא שקלי {מיתיבי: כל מקום שיעמדו שנים ויאמרו: "מעידין אנו את איש פלוני שנגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עדיו", הרי זה יהרג!?! <דלמא בורח שאני!

{תא שמע: שמע מבית דין של ישראל, שהיו אומרים: "איש פלוני מת! איש פלוני נהרג!" - ישיאו את אשתו; מקומנטריסין של אומות של עולם: "איש פלוני מת! איש פלוני נהרג!", אל ישיאו את אשתו ~ ומאי "מת", ומאי "נהרג"? ^ אילימא "מת" - מת ממש, ו"נהרג" - נהרג ממש - דכוותיה גבי נכרים, אמאי אל ישיאו את אשתו?! הא קיימא לן דכל מסיח לפי תומו, הימוני מהימני ליה! ~אלא לאו: "מת" - יוצא למות; "נהרג" - יוצא ליהרג - וקתני: בבית דין ישראל, ישיאו את אשתו?! <לעולם מת ממש ונהרג ממש! ודקאמרת, דכוותיה גבי נכרים אמאי לא - והא קיימא לן

מחברת גיטין - ג

דכל מסיח לפי תומו, הימוני מהימני - הני מילי במילתא דלא שייכי בה, אבל במילתא דשייכי בה, עבדי לאחזוקי שיקרייהו!

איכא דאמרי: אמר ר' יוסף: לא שנו אלא בבית דין של נכרים, (כט, א) אבל בבית דין של ישראל, כיון דנפק ליה דינא לקטלא, קטלי ליה! {אמר ליה אביי: בית דין של ישראל נמי, אפשר דחזו ליה זכותא?! ככי חזו ליה זכותא, מקמי דליגמר דינא - בתר גמר דינא, תו לא חזו ליה זכותא! ^ לימא מסייעא ליה: כל מקום שיעמדו שנים ויאמרו: "מעידים אנו את איש פלוני שנגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עדיו", הרי זה יהרג! <דלמא בורח שאני!

{תא שמע: שמע מבית דין של ישראל שהיו אומרים: "איש פלוני מת! איש פלוני נהרג!" - ישיאו את אשתו; מקומנטריסים של נכרים: "איש פלוני מת! איש פלוני נהרג!" - אל ישיאו את אשתו ~מאי "מת" ומאי "נהרג"? אילימא מת ממש ונהרג ממש - דכוותיה גבי נכרים, אמאי אל ישיאו את אשתו?! הא קיימא לן: כל מסיח לפי תומו, הימוני מהימני ליה! - אלא לאו: "מת" - יוצא למות, ו"נהרג" - יוצא ליהרג! - וקתני: בבית דין של ישראל, ישיאו את אשתו!

<לעולם מת ממש ונהרג ממש - דכוותיה גבי נכרים, אמאי לא? והא קיימא לן דכל מסיח לפי תומו הימוני מהימני! - הני מילי במילתא דלא שייכי בה, אבל במילתא דשייכי בה, עבדי לאחזוקי שקרייהו!

משנה: המביא גט בארץ ישראל, וחלה - הרי זה משלחו ביד אחר. ואם אמר לו: "טול לי הימנה חפץ פלוני" - לא ישלחנו ביד אחר, שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר

גמרא: אמר רב כהנא: "חלה" תנן {פשיטא! - "חלה" קתני! <מהו דתימא? הוא הדין אף על גב דלא חלה, והאי דקתני "חלה", אורחא דמילתא קתני - קמשמע לן!

היכי דמי? ^ אי דאמר ליה: "הולך" - אף על גב דלא חלה נמי! ^ ואי דאמר ליה: "את הולך" - אפילו חלה נמי לא! ^ ואי רבן שמעון בן גמליאל, אפילו חלה נמי לא, דתניא: "הולך גט זה לאשתי" - הרי זה משלחו ביד אחר; "את הולך גט זה לאשתי" - הרי זה לא ישלחנו ביד אחר. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: בין כך

מחברת גיטין - ג

ובין כך, אין השליח עושה שליח!

<איבעית אימא: "הולך" - והוא דחלה! >אוי בעית אימא: "את הולך" - וחלה שאני! >>אוי בעית אימא: רבן שמעון בן גמליאל היא - וחלה שאני!

תנן: המביא גט בארץ ישראל וחלה, הרי זה משלחו ביד אחר - {ורמינהו: אמר לשנים: "תנו גט לאשתי", או לשלשה: "כתבו גט ותנו לאשתי", הרי אלו יכתבו ויתנו - אינהו אין, אבל שליח לא! >
<אמר אביי: התם, טעמא מאי? משום בזיון דבעל - הכא, בעל לא קפיד! >>אבא אמר: משום דמילי נינהו, ומילי לא מימסרן לשליח! #
>מאי בינייהו? איכא בינייהו שליח מתנה, ובפלוגתא דרב ושמואל - רב אמר: מתנה אינה כגט, ושמואל אמר: מתנה הרי היא כגט! #

ואם אמר לו: "טול לי הימנה חפץ פלוני", לא ישלחנו ביד אחר, שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר -- אמר ריש לקיש: כאן שנה רבי: אין השואל רשאי להשאיל, ואין השוכר רשאי להשכיר {אמר לו רבי יוחנן: זו, אפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותה! אלא זימנין דגיטא נמי לא הוי, דנעשה כמי שאמר לו: "אל תגרשה אלא בבית", וגירשה בעלייה; "אל תגרשה אלא בימין", וגירשה בשמאל

דכולי עלמא, היכא דנפקה לאפיה ויהבה ליה חפץ, והדר שקלה מיניה גיטא, כולי עלמא לא פליגי דגיטא גיטא מעליא הוי - כי פליגי היכא דאמר ליה: (כט,ב) "שקול מינה חפץ, והדר הב לה גיטא", ואז איהו, ויהיב לה גיטא, והדר שקל מינה חפץ - רבי יוחנן פוסל בו, וכל שכן בשלוחו, וריש לקיש מכשיר בשלוחו, וכל שכן בו

משנה: המביא גט ממדינת הים, וחלה - עושה שליח בבית דין ומשלחו. ואומר לפניהם: "בפני נכתב ובפני נחתם". ואין שליח אחרון צריך שיאמר "בפני נכתב ובפני נחתם", אלא אומר: "שליח בית דין אני"

גמרא: אמרו ליה רבנן לאבימי בריה דר' אבהו: בעי מיניה מרבי אבהו: שליח דשליח, משוי שליח או לא? >אמר להו: הא לא תיבעי לכו! מדקתני: "אין השליח האחרון" - מכלל דמשוי שליח!

מחברת גיטין - ג

אלא כי תיבעי לכו: גכי משוי שליח, בבית דין או אפילו שלא בבית דין? <אמרו ליה: הא לא מבעיא לן! מדקתני: אלא אומר: "שליח בית דין אני!"

רב נחמן בר יצחק מתני הכי: אמרו ליה רבנן **לאבימי בריה דר' אבהו**: בעי מיניה **מר' אבהו**: גשליח דשליח, כי משוי שליח, בבית דין או שלא בבית דין? וְאמר להו: ותיבעי לכו אי משוי שליח בעלמא?! <אמרו ליה: הא לא קא מיבעיא לן! דתנן: אין השליח האחרון - מכלל דשליח משוי שליח! - אלא כי קא מיבעיא לן, בבית דין או שלא בבית דין? אמר להו: הא נמי לא תיבעי לכו, דקתני: אלא אומר: "שליח בית דין אני!"

אמר **רבה**: שליח בארץ ישראל, עושה כמה שלוחין

אמר **רב אשי**: אם מת ראשון, בטלו כולן

אמר **מר בר רב אשי**: הא דאבא, דקטנותא היא! - אילו מת בעל, מידי מששא אית בהו - כולהו מכח מאן קאתו? מכח דבעל קאתו! - איתיה לבעל, איתנהו לכולהו - ליתיה לבעל, ליתנהו לכולהו!

ההוא גברא דשדר לה גיטא לדביתהו. אמר שליח: "לא ידענא לה" אמר ליה: "זיל! יהביה לאבא בר מניומי, דאיהו ידע לה, וליזיל וליתביה ניהלה!" אתא ולא אשכח לאבא בר מניומי. אשכחיה **לרבי אבהו ורבי חנינא בר פפא ור' יצחק נפחא**, ויטיב **רב ספרא** גביהו. אמרו ליה: מסור מילך קמי דידן, דכי ייתי אבא בר מניומי, ניתביניה ליה, וליזיל וליתביניה לה. אמר להו **רב ספרא**: גוהא שליח שלא ניתן לגירושין הוא?! איכסופו #אמר **רבא**: קפחינהו רב ספרא לתלתא רבנן סמוכי! אמר **ר' אשי**: גבמאי קפחינהו?! מי קאמר ליה: "אבא בר מניומי ולא את"?! איכא דאמרי: אמר **רבא**: קפחינהו רב ספרא לתלתא רבנן סמוכי בטעותא! אמר **ר' אשי**: גמאי טעותא?! - מאי קא אמר ליה? "אבא בר מניומי ולא את"#!

ההוא גברא דשדר לה גיטא לדביתהו. אמר ליה לשליח: "לא תיתביה ניהלה עד תלתין יומין". אתניס בגו תלתין יומין. אתא לקמיה דרבא. אמר **רבא**: חלה, טעמא מאי? משום דאנוס! האי נמי, אנוס הוא! אמר ליה: מסור מילך קמי דידן, דלבתר תלתין

מחברת גיטין - ג

יומין משוינן שליח, ויהיב ליה ניהלה! אמרו ליה רבנן **לרבא**: {והא שליח שלא ניתן לגירושין הוא! <אמר להו: כיון דלבתר תלתין יומין מצי מגרש, כשליח שניתן לגירושין הוא!

{וליוחוש שמא פייס! מי לא תנן: "מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חודש", ומת בתוך שנים עשר חודש, הרי זה גט ~והוינן בה: *וניחוש שמא פייס! *ואמר **רבה בר רב הונא**: הכי אמר אבא מרי משמיה **דרב**: באומר: "נאמנת עלי לומר שלא באתי!" - איכסיף. לסוף איגלאי מילתא דארוסה הואי. אמר **רבא**: אם אמרו בנשואה, יאמרו בארוסה?!

אמר **רבא**: הא ודאי קא מיבעיא לן: (**ל,א**) &כי משוו בית דין שליח, בפניו או שלא בפניו? אהדר פשטה: בין בפניו, בין שלא בפניו! שלחו מתם: בין בפניו, בין שלא בפניו!

ההוא דאמר: "אי לא אתינא עד תלתין יומין, ליהוי גיטא". אתא ופסקיה מברא. אמר להו: "חזו דאתאי! חזו דאתאי!" אמר **שמואל**: לא שמיה "מתיא"!

ההוא דאמר להו: "אי לא פייסנא לה עד תלתין יומין, ליהוי גיטא". אזל פייסה, ולא איפייסא. אמר **רב יוסף**: מי יהיב לה תרקבא דדינרי ולא איפייסא?!

איכא דאמרי: אמר **רב יוסף**: מידי תרקבא דדינרי בעי למיתב לה? הא פייסה, ולא איפייסא!

הא כמאן דאמר יש אונס בגיטין - הא כמאן דאמר אין אונס בגיטין

משנה: המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני, להיות מפריש עליהן מחלקן - מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין, ואינו חושש שמא מת הכהן, או הלוי, או העשיר העני. מתו, צריך ליטול רשות מן היורשים. אם הלוון בפני בית דין, אינו צריך ליטול רשות מן היורשין

גמרא: וואף על גב דלא אתו לידיה?! <אמר **רב**: במכרי כהונה ולויה! <א**שמואל** אמר: במזכה להם על ידי אחרים! <<**עולא** אמר: הא מני? ר' יוסי היא, דאמר: עשו את שאינו זוכה כזוכה! כולהו כרב לא אמרי - ב"מכרי" לא קתני; כשמואל לא קאמרי - ב"מזכה" לא קתני; כעולא נמי לא אמרי - כיחידאה לא מוקמינן

מחברת גיטין - ג

תנו רבנן: המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני, להיות מפריש עליהן מחלקן - מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין, ופוסק עמהן כשער הזול, ואין בו משום רבית, ואין שביעית משמטתו. ואם בא לחזור, אינו חוזר. נתייאשו הבעלים, אין מפריש עליהם, לפי שאין מפרישין על האבוד

אמר מר: פוסק עמהם כשער הזול - {פשיטא! אהא קא משמע לן: אף על פי שלא פסק, כמי שפסק דמי!

ואין בו משום רבית - גמאי טעמא? כיון דכי לית ליה, לא יהיב ליה, כי אית ליה נמי, אין בו משום רבית!

ואין שביעית משמטתו - דלא קרינא ביה: (דברים טו) "לא יגוש"

ואם בא לחזור, אינו חוזר - אמר **רב פפא**: לא שנו אלא בעל הבית בכהן, אבל כהן בבעל הבית, אם בא לחזור, חוזר! דתנן: נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות, יכול לחזור בו

נתייאשו הבעלים, אין מפריש עליהן, לפי שאין מפרישין על האבוד - {פשיטא! כלא! צריכא דאקון! מהו דתימא? אקנתא מילתא היא - קמשמע לן

תניא: **ר' אליעזר בן יעקב** אומר: המלוה מעות את הכהן ואת הלוי בבית דין, ומתו, מפריש עליהן בחזקת אותו השבט. ואת העני בבית דין ומת, מפריש עליו בחזקת עניי ישראל. **ר' אחי** אומר: בחזקת עניי עולם #גמאי בינייהו? (**ל,ב**) איכא בינייהו עניי כותיים # העשיר העני, אין מפריש עליו, וזכה הלה במה שבידו

גורבנן, מאי שנא למיתה דעבוד תקנתא, ומאי שנא לעשירות דלא עבוד תקנתא? כמיתה שכיחא - עשירות לא שכיחא! אמר **רב פפא**: היינו דאמרי אינשי: חברך מית - אשר! איתעשר - לא תאשר!

מתו, צריך ליטול רשות מן היורשים. אם הלוון בפני בית דין, אינו צריך ליטול רשות מן היורשין -- תניא: **רבי** אומר: יורשין שירשו - וומי איכא יורשין דלא ירתי?! אלא אמר **ר' יוחנן**: שירשו קרקע, ולא שירשו כספים

אמר **ר' יונתן**: הניח מלא מחט, גובה מלא מחט; מלא קרדום, גובה מלא קרדום. ו**ר' יוחנן** אמר: אפילו הניח מלא מחט, גובה מלא קרדום, וכמעשה דקטינא דאביי

מחברת גיטין - ג

תנו רבנן: ישראל שאמר ללוי: "מעשר יש לך בידי" - אין חוששין לתרומת מעשר שבו; "כור מעשר יש לך בידי" - חוששין לתרומת מעשר שבו - גמאי קאמר? אמר **אביי**: הכי קאמר: ישראל שאמר ללוי: "מעשר יש לך בידי, והילך דמיו!" - אין חוששין שמא עשאו תרומת מעשר על מקום אחר; "כור מעשר יש לך בידי, והילך דמיו!" - חוששין שמא עשאו תרומת מעשר על מקום אחר

;אטו ברשיעי עסקינן, דשקלי דמי ומשוו ליה תרומת מעשר?!
|אלא אמר **רב משרשיא בריה דרב אידי**: הכי קאמר: ישראל שאמר לבן לוי: "מעשר לאביך בידי. הילך דמיו!" - אין חוששין שמא עשאו אביו תרומת מעשר על מקום אחר; "כור מעשר לאביך בידי, והילך דמיו!" - חוששין שמא עשאו אביו תרומת מעשר על מקום אחר ווכי נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף?!

|אלא אמר **רב אשי**: הכי קאמר: בן ישראל שאמר ללוי: "כך אמר לי אבא: "מעשר לך בידי", או "מעשר לאביך בידי" - חוששין לתרומת מעשר שבו - כיון דלא קיץ, לא הוה מתקן ליה בעל הבית; "כור מעשר לך בידי" או "כור מעשר לאביך בידי" - אין חוששין לתרומת מעשר שבו - כיון דקיץ, תקוני תקניה בעל הבית ווכי יש לו רשות לבעל הבית לתרום תרומת מעשר?! אין! אבא אלעזר בן גמלא היא! דתניא: **אבא אלעזר בן גמלא** אומר: (במדבר יח) "ונחשב לכם תרומתכם" - (**לא,א**) בשתי תרומות הכתוב מדבר, אחת תרומה גדולה ואחת תרומת מעשר - כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה, כך תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה. וכשם שיש לו רשות לבעל הבית לתרום תרומה גדולה, כך יש לו רשות לבעל הבית לתרום תרומת מעשר

משנה: המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות, מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני, מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין. אם אבדו, הרי זה חושש מעת לעת, דברי ר' אלעזר. **רבי יהודה** אומר: בשלשה פרקים בודקין את היין - בקידום של מוצאי החג, ובהוצאת סמדר, ובשעת כניסת מים בבוסר

גמרא: גמאי "מעת לעת"? אר' **יוחנן** אמר: מעת לעת של בדיקה!
אבא אלעזר בן אנטיגנוס אומר משום **רבי אלעזר בר' ינאי**: (**לא,ב**) מעת לעת של הנחה!

{תנן: אם אבדו, הרי זה חושש מעת לעת - בשלמא למאן דאמר מעת לעת של בדיקה - שפיר! אלא למאן דאמר מעת לעת של הנחה, האי "מעת לעת" "עד מעת לעת" מיבעי ליה! - קשיא!

דברי ר' אלעזר -- אמר ר' אלעזר: חלוקין עליו חביריו על רבי אלעזר, דתנן: מקוה שנמדד ונמצא חסר, כל טהרות שנעשו על גביו למפרע, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים, טמאות {פשיטא דחלוקין! כמה דתימא? - מאי למפרע? מעת לעת! - קמשמע לן!

רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים בודקין את היין - בקידום של מוצאי החג, ובהוצאת סמדר, ובשעת כניסת מים בבוסר -- תנא: בקידום של מוצאי החג של תקופה

תניא: **ר' יהודה** אומר: בשלשה פרקים מוכרין את התבואה - לפני הזרע, ובשעת הזרע, ובפרוס הפסח. ובשלשה פרקים מוכרין את היין - בפרוס הפסח, ובפרוס עצרת, ובפרוס החג. ושמן, מעצרת ואילך - למאי הלכתא? אמר **רבא**, ואיתימא **רב פפא**: לשותפין! ומכאן ואילך, מאי? אמר **רבא**: כל יומא, פירקיה הוא!

(יונה ד) "ויהי כזרוח השמש וימן אלהים רוח קדים חרישית" - מאי "חרישית"? אמר **רב יהודה**: בשעה שמנשבת עושה תלמים תלמים בים! אמר ליה **רבה**: אי הכי, היינו דכתיב: "ותך השמש על ראש יונה ויתעלף"? | אלא אמר **רבה**: בשעה שמנשבת, משתקת כל הרוחות מפניה! והיינו דכתיב: (איוב לז) "אשר בגדיך חמים בהשקט ארץ מדרום" - אמר ר' תחליפא בר רב חסדא אמר ר' חסדא: אימתי בגדיך חמים? בשעה שהשקיט ארץ מדרום, שבשעה שמנשבת, משתקת כל הרוחות מפניה

רב הונא ורב חסדא הוו יתבי. חליף ואזיל גניבא עלייהו. אמר חד לחבריה: ניקום מקמיה, דבר אוריין הוא! אמר ליה אידך: מקמי פלגאה ניקום?! אדהכי, אתא איהו לגבייהו. אמר להו: במאי עסקיתו? אמרו ליה: ברוחות. אמר להו: הכי אמר **רב חנן בר רבא** אמר **רב**: ארבע רוחות מנשבות בכל יום, ורוח צפונית מנשבת עם כולן. שאלמלא כן, אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת. ורוח דרומית קשה מכולן. ואלמלא בן נץ מעמידה, מחרבת כל העולם כולו מפניה, שנאמר: (איוב לט) "המבינתך יאבר נץ יפרש כנפיו לתימן"

רבא ורב נחמן בר יצחק הוו יתבי. הוה חליף ואזיל **רב אחא בר יעקב**³, דיתיב בגוהרקא דדהבא, ופריס עליה סרבלא דכרתי. **רבא** אזל לגביה; **רב נחמן בר יצחק** לא אזל לגביה. אמר: דלמא מאינשי דבי ריש גלותא נינהו! רבא צריך להו - אנא, לא צריכנא להו! כדחזא דרב אחא בר יעקב, הוה אזיל לגביה. גלי לדרעיה. אמר: שדיא נשיב. אמר **רבא**: הכי אמר **רב**: אשה מפלת בו. ו**שמואל** אמר: אפילו מרגלית שבים מרקבת בו. ר' **יוחנן** אמר: אפילו שכבת זרע שבמעיי אשה מסרחת בו. אמר **רב נחמן בר יצחק**: ושלשתן מקרא אחד דרשו: (הושע יג:טו) "כי הוא בין אחים יפריא יבוא קדים רוח ה' ממדבר עולה ויבוש מקורו ויחרב מעינו הוא ישסה אוצר כל כלי חמדה" - "יבוש מקורו" - זו מקורה של אשה; "ויחרב מעיינו" - זה שכבת זרע שבמעיי אשה; "הוא ישסה אוצר כל כלי חמדה" - זו מרגלית שבים

אמר **רבא**: עדי סוראה הוא, דדייקי קראי!

מאי "כי הוא בין אחים יפריא"? אמר **רבא**: אפילו (לב,א) שופתא בקופינא דמרא רפיא! <<**רב יוסף** אמר: אפילו סיכתא בדפנא רפיא! >>**רב נחמן בר יעקב** אמר: אפילו קניא בכופתא רפיא!